

Expunere de motive

Dreptul la identitate națională este un drept fundamental al omului. Dacă în cazul majorității naționale dintr-un stat acest drept este de la sine înțeles, în cazul minorităților naționale sunt necesare garanții juridice, chiar constituționale pentru respectarea ei (art. 6. din Constituția României).

Subiecții dreptului la identitate națională pot fi atât indivizii – în termeni consacrați, persoanele aparținând unei minorități naționale – cât și comunitățile naționale, din care acești indivizi fac parte, deoarece formarea, păstrarea și promovarea acestei identități nu se pot realiza în mod individual, ci numai împreună cu ceilalți membri ai comunității naționale.

Pentru îngrijirea, dezvoltarea și transmiterea către urmași a identității naționale sunt necesare, pe lângă respectarea anumitor drepturi lingvistice (de folosire liberă și neîngrădită a limbii materne în viața publică, în administrație și în justiție) și crearea unui cadru instituțional special, prin care se crează posibilitatea unei comunități naționale minoritare de a se autoadministra în acele probleme comunitare, care influențează în mod direct identitatea națională.

Astfel, respectând principiul autodeterminării interne – în cadrul statului – al minorităților naționale, respectiv al principiului descentralizării și al subsidiarității, principii de bază al unei administrații moderne și eficiente, statul poate să transfere anumite prerogative de drept public către aceste instituții, care se înființează ca și autorități autonome ale statului (conform art. 117 din Constituție), cu atribuții speciale în acest sens.

Prezenta propunere legislativă, care, conform Constituției, se încadrează în categoria legilor organice, creează baza juridică a **autonomiei culturale a comunităților naționale**, și anume înființarea acestor instituții specializate pentru gestionarea acelor probleme unei minorități naționale, care țin de păstrarea și dezvoltarea identității naționale: **instituții de autogovernare pe plan local și național**, reglementează competențele și atribuțiile autorităților și ale organelor de conducere, alegerea acestora, sursele financiare și patrimoniale, precum și relația lor cu autoritățile administrației centrale, regionale și locale ale statului.

Prin forma ei de lege cadru, inițiativa legislativă este totodată o ofertă către structurile organizate ale minorităților naționale autohtone, care au întreținut relații strânse cu statul român pe o perioadă îndelungată, minorități nominalizate în mod taxativ în textul legii, pentru a-și formula în mod concret, sub formă legislativă, necesitățile instituționale și prerogativele aferente de drept public, necesare pentru păstrarea și dezvoltarea identității culturale și naționale proprii, ținând seama de condițiile istorice și socioculturale, respectiv de posibilitățile specifice fiecărei comunități.

Crearea unui asemenea cadru juridic pentru autoadministrarea și autogestionarea problemelor specifice identitare ale comunităților naționale ar fi un progres deosebit al reformei administrative din România, ar întări construcția democratică a societății românești și ar crește loialitatea persoanelor aparținând minorităților naționale față de instituțiile statului.

Conform rezoluției nr. 1334/2003 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, diferitele forme de autonomie comunitară sunt instrumente eficiente pentru prevenirea formării tensiunilor dintre majoritate și minoritate națională dintr-un stat. Normalizarea și armonizarea relațiilor interetnice contribuie la sporirea stabilității interne, respectiv, dat fiind situația specifică a țărilor din Europa Centrală și de Est, având minorități naționale însemnate în țările vecine, întărirea stabilității regionale, criteriu important pentru România în procesul de integrare în structurile Uniunii Europene.

Din aceste motive, supunem pentru dezbatere și aprobare Parlamentului României prezenta propunere legislativă.

Inițiatori,

Zakariás Zoltán – deputat

Kulcsár-Terza József-György – deputat